

PENSJON

SAMMENDRAG

Her finner du en kortfattet oversikt over forskjellige typer pensjon og om selve pensjonssystemet.

Innhold

Pensjon	2
Tjenestepensjon i privat sektor	2
1. Ytelsesbasert pensjon	2
2. Innskuddsbasert pensjon	2
3. Hybrid.....	2
Privat avtalefestet pensjon (AFP)	2
Tjenestepensjon i offentlig sektor.....	2
Ny pensjonsordning fra 2020	3
Særaldersgrense for pensjon	3
Privat pensjonssparing.....	3
Lenker til mer informasjon	3
Pensjonsveileder for kommunal sektor (KS).....	3

Pensjon

Pensjonssystemet er bygget opp av tre nivåer: alderspensjon fra folketrygden, pensjon fra arbeidsgiver og egen pensjonssparing.

Alderspensjon fra folketrygden er grunnmuren i det norske pensjonssystemet, og skal sikre alle en inntekt den dagen man blir pensjonist. Hvor mye man får utbetalt i alderspensjon fra folketrygden, avhenger av hvilken opptjening man har hatt gjennom livet. Reglene om pensjon fra Folketrygden finner du i [folketrygdloven](#).

Tjenestepensjon i privat sektor

I tillegg til opptjeningen i folketrygden har de fleste rett til tjenestepensjon gjennom nåværende og tidligere arbeidsforhold. Gjennom [OTP-loven \(lov om obligatorisk tjenestepensjon\)](#) er alle arbeidsgivere med mer enn to ansatte forpliktet til å ha en tjenestepensjonsordning. OTP-loven gjelder bare for ansatte i privat sektor og for ansatte med minst 20 % stilling.

1. Ytelsesbasert pensjon

Tjenestepensjonsordningen kan enten være såkalt ytelsesbasert eller innskuddsbasert. Ytelsesbasert tjenestepensjon er regulert av [foretakspensjonsloven](#). Med ytelsesbasert pensjon menes at den enkeltes pensjon sammen med antatt pensjon fra folketrygden skal utgjøre en gitt prosent av vedkommendes sluttlønn. For arbeidsgiver vil en ytelsesbasert tjenestepensjonsordning være uforutsigbar, ettersom årlige pensjonskostnader ikke er kjent. Det vil avhenge av lønn, størrelse på grunnbeløpet, forventet levealder m.m. For den ansatte, derimot, vil pensjonen være definert på forhånd.

2. Innskuddsbasert pensjon

Reglene om innskuddspensjon går frem av [innskuddspensjonsloven](#). Med innskuddspensjon menes det at den enkelte ansatte får et månedlig innskudd inn på sin pensjonskonto. For arbeidsgiver er en innskuddsbasert ordning forutsigbar, fordi kostnaden med årlig innskudd er kjent. For arbeidstaker vil derimot størrelsen på pensjonen være ukjent, og arbeidstaker bærer dermed risikoen. Minstekravet for innskuddspensjonsordninger er et årlig innskudd på minst 2 % av lønn mellom 1 og 12 G. Den maksimale grensen er 7 % av all lønn opptil 12 G og 18,1 % av lønn mellom 7,1 G og 12 G.

3. Hybrid

Den siste tiden har ytelsesbaserte pensjonsordninger vært under press, og mange arbeidsgivere har valgt å gå over til innskuddsbaserte ordninger. Hybridpensjon er en mellomting mellom ytelsesbasert pensjon og innskuddsbasert pensjon. Hybridpensjon ligner mest på en innskuddsbasert pensjon i opptjeningstiden, og de årlige innskuddene er fastsatt som en prosentandel av lønnen. I utbetalingstiden er likhetene større med en ytelsesbasert pensjon, blant annet ved at pensjonen kan gjøres livsvarig, og at man fortsatt er medlem av pensjonsordningen.

Privat avtalefestet pensjon (AFP)

Privat avtalefestet pensjon (AFP) er en tariffbasert pensjonsordning for ansatte i privat sektor. Ytelsen er livsvarig, og kan tas ut fra man fyller 62 år, forutsatt at man oppfyller vilkårene for AFP. For å ha rett til privat AFP må man jobbe i en virksomhet som har en tariffavtale der AFP inngår.

Tjenestepensjon i offentlig sektor

Alle offentlige ansatte har i dag mer eller mindre lik pensjonsordning. Ordningen består av en AFP-ordning som er en ren tidligpensjonsordning fra 62 år til 67 år, og en tjenestepensjonsordning fra 67 år. AFP-ordningen utbetales til de som slutter i jobb før 67 år. Ansatte med ordinær aldersgrense kan tidligst ta ut tjenestepensjon fra 67 år. Tjenestepensjonen er en såkalt bruttopensjonsordning med samordning. Dette betyr

at tjenestepensjonen skal ses i sammenheng med alderspensjon fra folketrygden og enkelte andre samordningspliktige pensjoner. Samlet pensjon fra offentlig tjenestepensjon og øvrige pensjonsordninger skal være på minst 66 % av sluttlønn for de med full opptjening. Siden 2011 skal tjenestepensjonen levealderjusteres, noe som innebærer at det garanterte pensjonsnivået ikke er 66 %, men 66 % fratrukket levealdersjustering. Ansatte født før 1959 er likevel garantert minst 66 % i pensjon etter levealdersjustering dersom de har full opptjening.

Ny pensjonsordning fra 2020

Partene i arbeidslivet inngikk 3. mars 2018 en avtale om at det skal etableres en ny tjenestepensjonsordning og en ny AFP-ordning fra 2020. I juni 2019 ble det vedtatt endringer i de lovfestede tjenestepensjonsordningene i tråd med avtalen. For ansatte i staten er tjenestepensjonen regulert i lov. Det har også blitt gjort endringer i de tariffestede ordningene i kommunal sektor og i helseforetakene.

Den nye pensjonsordningen vil innføres i 2020, og de nye ordningene skal gjelde for ansatte som er født i 1963 eller senere. Ansatte født i 1963 eller senere som har opptjening før 2020, vil få tjenestepensjon fra både dagens ordning og ny tjenestepensjonsordning.

Særaldersgrense for pensjon

Fysioterapeuter er blant de yrkesgruppene som kan ha særaldersgrense. Det betyr at fysioterapeuten kan gå av tidligere med pensjon. Du kan lese mer om [særaldersgrense for fysioterapeuter her](#).

Privat pensjonssparing

Mange vil ha behov for ytterligere bidrag til pensjonen gjennom individuell pensjonssparing. Om man velger dette, og hvilken spareform som passer den enkelte, bestemmer man selv. Sparing til pensjon vil være viktig for de fleste, men for selvstendig næringsdrivende er det spesielt viktig. Der ansatte automatisk får pensjon fra sin arbeidsgiver, er selvstendig næringsdrivende selv ansvarlig for å opprette sin egen pensjonsordning.

Lenker til mer informasjon

Du finner mer informasjon om pensjon fra Folketrygden på [NAV's nettsider om pensjon](#).

Få oversikt over din pensjonsoppsparing på [Norsk pensjon](#)

For å få konkret informasjon om din egen tjenestepensjon må du ta kontakt med den pensjonsleverandøren din arbeidsgiver er tilknyttet.

Pensjonsveileder for kommunal sektor (KS)

[Pensjonskontoret](#) er etablert av partene i kommunal sektor, og forvalter det til enhver tid gjeldende avtaleverket om pensjon. NFF er representert i Pensjonskontorets styre gjennom Unio.

For tiden er det [SGS 2020 Pensjonsordninger](#) som inneholder pensjonsavtalen.

Pensjonskontoret utarbeidet hvert år en pensjonsveileder som gjelder for alle som er ansatt i kommunesektoren, med unntak av Oslo kommune. [Pensjonsveilederen finner du på Pensjonskontorets nettsider](#).